

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.IV.35.023/2016/4.szám

A tanács tagjai: . Kozma György a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt
előadó bíró, Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. Pusztai Judit ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. Dani Csaba főosztályvezető jogtanácsos

A per tárgya: fogyatékosági támogatás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Szegedi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság 10.K.27.002/2014/65. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Szegedi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság 10.K.27.002/2014/65. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
10.K.27.002/2014/65. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 13 éves kora óta pszichiátriai megbetegedésben szenved. Megbetegedése miatt a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. A felperes értelmi fogyatékosága miatt fogyatékosági támogatásban részesült, amelynek felülvizsgálata 2013 februárjában vált esedékessé. A Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatósága a felperes fogyatékosági támogatás iránti kérelmét elutasította azzal az indokkal, hogy a Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szervének elsőfokú szakhatósági állásfoglalása szerint nem minősül súlyosan fogyatékosnak.
- [2] A felperes fellebbezése folytán eljáró Magyar Államkincstár Központ a 2015. október 15. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú hatóság új szakhatósági állásfoglalást kért a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) másodfokú bizottságától, amely az elsőfokú szakhatósági állásfoglalással egybehangzó megállapításra jutott. A másodfokú hatóság határozatát a fogyatékos személyek jogairól és az esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) 23. § (1) bekezdésére, továbbá a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. sz. melléklet 3. pontjának a) és b) alpontjaira alapozta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes kérte a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát. Kérelmében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kezdeményezte.
- [4] Az alperes és az alperesi beavatkozó a felperes keresetének elutasítását kérték.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az ügyben eljáró Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 10.K.27.002/2014/65. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A bíróság idézte a Fot. 4. § a) pontját, 23. § (1) bekezdés c), d) pontját, valamint a Korm. rendelet 1. sz. melléklet 3. pontja a) és b) alpontjait. A Korm. rendelet jelölt rendelkezései vonatkozásában a bíróság megállapította, hogy azok nem vagylagos, hanem konjunktív feltételeket tartalmaznak, ami azt jelenti, hogy a fogyatékoság megállapításához az abban szereplő valamennyi feltétel egyidejű teljesülése szükséges (többek között az, hogy az ott meghatározott IQ értékek között kell lenni a kérelmező - szakértő által megállapított - intelligencia szintjének).

- [6] A bíróság felperes kérelmére az ügyben orvosszakértőt rendelt ki. A perben beszerzett szakvéleményében a Szegedi Tudományegyetem Igazságügyi Orvostani Intézetének (a továbbiakban: SZTE IOI) igazságügyi orvosszakértője megállapította, hogy a felperes súlyosan fogyatékosnak minősíthető.
- [7] Az alperes és az alperesi beavatkozó vitatta a megállapítást, és új szakértő kirendelését kérte, ezért a bíróság kirendelte a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Szakértői Intézetét. Az eljárás szakértő a szakvéleménye elkészítését megelőzően úgy nyilatkozott, hogy a felperes állapota vélelmezhető, így a szakvélemény elkészítéséhez nem szükséges személyes vizsgálat. A bíróság ezt elfogadta. A szakvélemény szerint a felperesnél mért IQ szintek a normál övezet alsó határán állnak, a felperes nem egészséges szervezetű személy, de a súlyos fogyatékosága a rendelkezésre álló iratok alapján nem állapítható meg; a Korm. rendeletben foglalt feltételek nem állnak fenn.
- [8] Figyelemmel arra, hogy mindkét szakértő 2006-ban mért IQ szintet vett alapul, amelyet a felperes vitatott, a bíróság a felperes indítványára további szakértői bizonyítást folytatott le.
- [9] Az SZTE IOI igazságügyi orvosszakértői és pszichológiai lelet véleményében megállapította, hogy a felperes IQ szintje 78, amely igen alacsony szintnek felel meg. Az SZTE IOI továbbra is fenntartotta a korábbi szakvéleményében foglaltakat azzal, hogy bár felperes átlag IQ szintje alapján nem középsúlyos, vagy súlyos mértékű fogyatékos, de a részpróbákból egyértelműen kitűnik, hogy ismereteit tartósan fennálló elmebetegsége miatt képtelen megfelelő mértékben hasznosítani, azaz önellátásra a felperes nem képes.
- [10] A felperes indítványozta a perben szakértők tárgyaláson történő meghallgatását, amely bizonyítási indítványt a bíróság elutasított, figyelemmel arra, hogy a szakértők szakvéleményei alapvetően jogkérdésben különböznek egymástól, amelynek feloldása és megválaszolása nem a szakértők, hanem a bíróság feladata.
- [11] A bíróságnak abban a jogkérdésben kellett döntenie, hogy a felperes IQ szintje kizárja-e őt a fogyatékosági támogatásra jogosultak köréből. Márpedig a felperes intelligencia hányadosa a Korm. rendelet 1. számú melléklet 3/b. pontjában írt mértéket valamennyi szakvélemény szerint meghaladja. A Korm. rendelet az IQ szint alacsony voltát kötelező feltételként írja elő. A jogalkotó nem biztosít valamennyi pszichiátriai szempontból súlyosan fogyatékos személy részére fogyatékosági támogatást, csupán azok részére, akik megfelelnek a Korm. rendelet vonatkozó rendelkezéseiben szereplő követelményeknek.
- [12] A bíróság végül utalt arra, hogy azon körülmények, hogy a felperest

cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezték, valamint a folyamatban való büntetőperben megállapították a gyengeelméjűséget, a jelen perben nem vehetők figyelembe abból az okból, hogy az ott kirendelt szakértőknek más jogszabályi feltételeket kellett figyelembe venniük, mint a fogyatékosági támogatásra való jogosultság megállapításakor.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A felperes pártfogó ügyvéd által előterjesztett felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [14] Előadta, hogy felperes önellátásra képtelen, súlyosan fogyatékos. Ezt a Szegedi Tudományegyetemen személyes vizsgálat után állapították meg. A Pécsi Tudományegyetem személyes vizsgálat nélkül, csak az iratok alapján adott szakvéleményt, ezt a perben kifogásolta, kérte a szakértők együttes meghallgatását, de a bíróság a bizonyítási indítványának nem adott helyt. A felperes véleménye szerint a bíróság az orvosszakértői vélemények közötti ellentmondást nem oldotta fel, a szakértők közötti ellentétet csak a szakértők együttes meghallgatásával, adott esetben újabb szakértő kirendelésével lehetett volna tisztázni.
- [15] Jogszabálysértésként megjelölte, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta és ezzel megsértette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 59. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezését, valamint a Pp. 206. §-át is. Ez utóbbival összefüggésben előadta, hogy a jogerős ítéletben megállapított tényállás a lefolytatott bizonyítás anyagától eltér.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [17] A Korm. rendelet 1. számú melléklet 3. pontja értelmében „Értelmi fogyatékosnak azt a személyt kell tekinteni, aki
- a) önellátásra képtelen, ezért állandó ápolásra szorul, beszéde nem alakult ki vagy tagolatlan, tartalom nélküli, s mindezek következtében a mindennapi élet szintjén csak kis mértékben képezhető, és élete más személy állandó segítsége nélkül veszélybe kerülne (IQ pontja 0-19 között határozható meg olyan teszttel, amelynek átlaga száznál van. BNO szerinti besorolása: F 73.), vagy
- b) a hétköznapi élet elemi cselekményei területén másokra van utalva, mivel az általános értelmi képessége az adott korosztályú népesség átlagától az első évektől kezdve számottevően elmarad, s amely miatt az önálló élet vezetése jelentősen akadályozott (IQ pontja: 20-49 között határozható meg olyan teszttel, amelynek átlaga

száznál van és standard deviációja 15. BNO szerinti besorolása: F 71-F 72.)."

- [18] A Kúria megítélése szerint helyes álláspontot fogadott el az elsőfokú bíróság akkor, amikor megállapította, hogy a Korm. rendelet idézett szabályai konjunktív feltételeket tartalmaznak, fogyatékosági támogatás csak annak ítélhető meg, akinél valamennyi feltétel egyidejűleg teljesül. Mivel - egybehangzó szakértői vélemény szerint - a felperes IQ szintje magasabb mint a Korm. rendeletben meghatározottak, ezért fogyatékosági támogatásra nem jogosult.
- [19] A Kúria e körben az alábbiakat jegyzi meg: A Korm. rendelet a fogyatékosági támogatás feltételeit határozza meg. A Kúria már több ügyben észlelte, hogy a fogyatékoság, mint orvosszakmai kérdés, és a fogyatékoság Korm. rendeletben meghatározott jogszabályi feltételei nem mindig estek egybe. Ki kell ezért emelni, hogy a Korm. rendelet nem teremt minden - adott esetben orvosszakmai szempontból - fogyatékos személy részére alanyi jogi jogosultságot fogyatékosági támogatásra. Amennyiben a bíróság a perben rendelkezésre álló és/vagy beszerzett szakvélemények alapján kétséget kizáróan meg tudja állapítani a jogszabályi feltételek teljesülését (vagy ennek hiányát) nincs szükség újabb szakértői vélemények beszerzésére, vagy a szakértő perben való meghallgatására.
- [20] Jelen ügyben ilyen jogszabály által meghatározott egzakt szempont az IQ szint. A felperes szakértők által megállapított IQ szintje kétséget kizáróan magasabb a Korm. rendelet 1. számú melléklet 3. pontjában meghatározottaktól, amely alapján a támogatás jogszabályi feltételei nem állnak fenn. A bíróságoknak - a jogi szabályozás alapján - ettől függetlenül kell azt, hogy egyes szakvélemények szerint a felperes pszichiátriai megbetegedésben szenved, s ez alapján orvosszakmai szempontból súlyosan fogyatékosnak minősíthető.
- [21] A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 206. § (1) bekezdésben foglaltakat, a Korm. rendelet alkalmazása szempontjából a tényállást helyesen állapította meg, s nem sértett jogszabályt akkor sem, amikor a felperesnek a szakértők meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványát elutasította.
- [22] A felperes szerint a bíróság figyelmen kívül hagyta a Ket. 59. § (5) bekezdésben foglaltakat is. A Kúria már több döntésében rámutatott, hogy a Ket. szabályai a közigazgatási eljárásra irányadók. A Kúria felülvizsgálati eljárásban a jogerős bírósági döntés törvényességét vizsgálja felül, a bírósági eljárásra nem a Ket., hanem a Pp. szabályai vonatkoznak, a bírósági eljárás Ket. szerinti vizsgálatának értelemszerűen nincs helye.

[23] A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Az döntés elvi tartalma

[24] *A fogyatékoság, mint orvosszakmai kérdés, és a fogyatékoság - fogyatékosági támogatásra való jogosultságot teremtő - jogszabályi feltételei nem mindig esnek egybe. A jogi szabályozás nem teremt minden fogyatékos személy részére alanyi jogi jogosultságot fogyatékosági támogatásra. Amennyiben a bíróság a perben rendelkezésre álló és/vagy beszerzett szakvélemények alapján kétséget kizáróan meg tudja állapítani a jogszabályi feltételek teljesülését (vagy ennek hiányát) nincs szükség újabb szakértői vélemények beszerzésére, vagy a szakértő perben való meghallgatására.*

Alkalmazott jogszabályok:

[25] 1998. évi XXVI. törvény 23. § (1) bekezdése; 141/2000. (VIII.9.) Korm. rendelet 1. sz. melléklet 3. pontjának a) és b) alpontja

Záró rész

[26] A Kúria az ügyet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[27] A pártfogú ügyvéd díjáról való rendelkezés a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (2) bekezdésén alapul.

[28] Az eljárás a Fot. 23/D. § (5) bekezdése alapján tárgyi költségmentes, ezért az illetékről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2016. november 2.

Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt sk. előadó bíró, Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó sk. bíró